

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**MEREKA BENTUK SUKATAN PELAJARAN GEMELAN MELAYU
BERDASARKAN KERANGKA SISTEM
PEPERIKSAAN MUZIK BERGRED
ANTARABANGSA**

SITI NURAISHAH BINTI AB JALIL

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**LAPORAN DISERTASI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT
UNTUK MEMPEROLEHI IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN**

**FAKULTI MUZIK DAN SENI PERSEMBAHAN
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2016

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

ABSTRAK

Kajian yang dijalankan ini bertujuan untuk mereka bentuk sebuah sukatan pelajaran Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa. Pendekatan kualitatif telah digunakan untuk melaksanakan kajian ini. Secara umumnya proses kajian dijalankan dalam enam peringkat iaitu (i) pengumpulan maklumat daripada data sekunder, (ii) pengumpulan data melalui informan, (iii) menganalisis data, (iv) membentuk sebuah sukatan pelajaran Gamelan Melayu bergred, (v) penilaian pakar terhadap sukatan pelajaran yang dibangunkan dan (vi) memurnikan sukatan pelajaran yang dibangunkan. Terdapat dua kaedah pengumpulan data yang digunakan iaitu dokumentasi (data sekunder) dan temubual (data primer). Kaedah dokumentasi melibatkan sumber literatur yang berkaitan dengan tradisi Gamelan Melayu, silibus peperiksaan muzik berkumpulan badan peperiksaan muzik bergred dan sukatan pelajaran Gamelan Melayu di Institusi Pengajian Tinggi (IPT). Temubual telah dijalankan ke atas tiga orang informan yang merupakan tokoh, ahli akademik dan penggiat seni muzik Gamelan Melayu. Hasil daripada analisis data, terbentuk sebuah sukatan pelajaran Gamelan Melayu bergred yang mempunyai tiga peringkat iaitu peringkat awal (gred 1 dan gred 2), peringkat pertengahan (gred 3 & gred 4) dan peringkat atas (gred 5 & gred 6). Disamping itu, sukatan pelajaran yang dibangunkan terdiri daripada empat aspek utama iaitu gred, pengetahuan, kemahiran dan repertoire. Penilaian terhadap sukatan pelajaran yang dibangunkan telah diperolehi daripada seorang pakar. Penambahbaikan telah dilakukan terhadap draf sukatan pelajaran yang dibangunkan berdasarkan kepada komen dan maklum balas penilai.

DESIGNING A MALAY GAMELAN SYLLABUS BASED ON THE INTERNATIONAL GRADED MUSIC EXAMINATION FRAMEWORK

ABSTRACT

The aim of this research is to design a syllabus for Malay gamelan based on the international graded music examination system. Qualitative approach has been used in undertaking this research. Generally the research process was conducted in six phases i.e (i) gathering information from secondary data, (ii) data collection from informants, (iii) data analysis, (iv) designing a syllabus for graded Malay Gamelan, (v) Expert's assessment on the developed syllabus and (vi) improvement of the developed syllabus. Two methods of data collection were used, namely documentation (secondary data) and interview (primary data). Documentation method involved literatures related to Malay Gamelan tradition, music ensemble examination syllabus of international graded music examination boards and Malay Gamelan syllabus of higher learning institutions. Interviews were conducted on three informants who were gamelan figures, academicians and practitioners. From the data analysis, a Malay Gamelan syllabus was formed comprising of three levels namely early stage (grade 1 and grade 2), intermediate stage (grade 3 and grade 4) and upper stage (grade 5 and grade 6). Besides, the developed syllabus comprised of four main aspects namely grades, knowledge, skills and repertoire. Assessment of the developed syllabus was obtained from an assessor. Improvement was done on the developed syllabus based on the comments and feedbacks provided by the assessor.

SENARAI KANDUNGAN

Muka surat

PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
SENARAI KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xii
SENARAI RAJAH	xiv
SENARAI LAMPIRAN	xvi

BAB 1 : PENGENALAN

1.0	Pendahuluan	1
1.1	Latar belakang kajian	3
1.2	Permasalahan kajian	4
1.3	Tujuan kajian	5
1.4	Objektif kajian	6
1.5	Persoalan kajian	6
	1.5.1 Persoalan umum	7
	1.5.2 Persoalan khusus	7
1.6	Kepentingan kajian	7
1.7	Batasan kajian	8
1.8	Definisi istilah	9
	1.8.1 Sukatan pelajaran	9
	1.8.2 Gamelan Melayu	9
	1.8.3 Peperiksaan bergred	10

Muka surat

1.8.4	Idiosinkratik	10
1.8.5	<i>Fission melody</i>	11
1.9	Penutup	11

BAB 2 : TINJAUAN LITERATUR

2.0	Pendahuluan	12
2.1	Badan peperiksaan muzik bergred antarabangsa	14
2.1.1	The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM)	15
2.1.2	Trinity College London (TCL)	18
2.1.3	Australian Music Examination Board (AMEB)	19
2.1.4	Central Conservatory of Music (CCOM)	21
2.1.5	Suro Bharati Sangget Kala Kendra	23
2.1.6	Irish & Scottish Traditonal Music	26
2.2	Pengajaran dan pembelajaran muzik tradisional	31
2.2.1	Jenis-jenis pembelajaran	31
2.2.2	Pengajaran dan pembelajaran muzik tradisional dalam institusi formal	34
2.2.3	Rumusan	37
2.3	Model Pembentukan Kurikulum	37
2.3.1	Model Kurikulum Tyler (1949)	40
2.3.2	Model Kurikulum Taba (1945)	43
2.3.3	<i>Model of Assessing Malaysian Traditional Music Performance</i>	45
2.3.4	Rumusan	48
2.4	Gamelan	48
2.4.1	Jenis-jenis gamelan di Malaysia	50
2.4.2	Asal usul gamelan di Malaysia	50
2.4.3	Alat-alat muzik Gamelan Melayu	53
2.5	Penutup	58

BAB 3 : METODOLOGI

3.0	Pendahuluan	59
3.1	Reka bentuk kajian	60
3.2	Kaedah pengumpulan data	63
3.3	Informan	64
3.4	Prosedur temu bual	65
3.5	Kesahan dan kebolehpercayaan	67
3.6	Analisis data	68
3.7	Penutup	70

BAB 4 : DAPATAN DATA

4.0	Pendahuluan	71
4.1	Analisis sukatan pelajaran Gamelan Melayu	73
4.1.1	Konstruk objektif kursus	74
4.1.2	Konstruk hasil pembelajaran	75
4.1.3	Konstruk pengajaran pembelajaran/ strategi penilaian	76
4.1.4	Konstruk mod penyampaian	77
4.1.5	Konstruk kaedah penilaian/penilaian kursus	78
4.1.6	Konstruk pemetaan kursus/modul bagi program hasil pembelajaran	79
4.1.7	Konstruk garis kandungan kursus/ modul dan SLT setiap topik	81
4.2	Analisis dokumen silibus peperiksaan muzik bergred berkumpulan	88
4.2.1	Konstruk alat muzik	88
4.2.2	Konstruk tahap	89
4.2.3	Konstruk peperiksaan	90
4.2.4	Konstruk repertoire	91
4.3	Dapatan daripada temu bual	93
4.3.1	Latar belakang informan dalam bidang	93

	Gamelan Melayu	
4.3.2	Kandungan sukatan pelajaran Gamelan Melayu dari aspek pengetahuan	95
4.3.3	Kandungan sukatan pelajaran Gamelan Melayu dari aspek kemahiran	97
4.3.4	Repertoir yang perlu dipelajari	99
4.3.5	Cadangan gred atau peringkat	100
4.4	Penutup	102

BAB 5 : SUKATAN PELAJARAN GAMELAN MELAYU BERDASARKAN KERANGKA SISTEM PEPERIKSAAN MUZIK BERGRED ANTARABANGSA

5.0	Pendahuluan	103
5.1	Dapatan soalan khusus pertama	108
5.1.1	Latar belakang atau sejarah	109
5.1.2	Pengenalan alat	110
5.1.3	Notasi	110
5.1.4	Asas teori muzik	111
5.1.5	Skel	112
5.1.6	Istilah	113
5.1.7	Konsep gongan	113
5.1.8	Repertoir	114
5.1.9	Disiplin permainan	115
5.1.10	Konsep Gamelan Melayu	116
5.1.11	Gaya persembahan	116
5.2	Dapatan soalan khusus kedua	117
5.2.1	Teknik permainan	117
5.2.2	Corak irama gendang	120
5.2.3	Permainan cincang	121
5.2.4	Formaliti	122
5.2.5	Memainkan semua alat muzik	123

5.3	Dapatan soalan khusus ketiga	124
5.3.1	Gred 1	125
5.3.1.1	Pengetahuan	125
5.3.1.2	Kemahiran	127
5.3.1.3	Repertoire	127
5.3.2	Gred 2	128
5.3.2.1	Pengetahuan	128
5.3.2.2	Kemahiran	130
5.3.2.3	Repertoire	131
5.3.3	Gred 3	132
5.3.3.1	Pengetahuan	132
5.3.3.2	Kemahiran	133
5.3.3.3	Repertoire	134
5.3.4	Gred 4	135
5.3.4.1	Pengetahuan	135
5.3.4.2	Kemahiran	136
5.3.4.3	Repertoire	137
5.3.5	Gred 5	137
5.3.5.1	Pengetahuan	137
5.3.5.2	Kemahiran	138
5.3.5.3	Repertoire	138
5.3.6	Gred 6	139
5.3.6.1	Pengetahuan	139
5.3.6.2	Kemahiran	139
5.3.6.3	Repertoire	140
5.4	Penutup	141

BAB 6 : KESIMPULAN DAN CADANGAN

6.0	Pendahuluan	142
6.1	Kesimpulan	143
6.2	Cadangan	146

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

Muka surat

6.3 Penutup

148

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

SENARAI JADUAL

No Jadual	Muka surat
2.1 Tahap kelayakan dan gred yang ditetapkan mengikut umur	28
2.2 Umur yang disarankan untuk peringkat persembahan diploma	28
2.3 Komponen dalam Model Kurikulum Taba	44
4.1 Perbandingan objektif kursus	74
4.2 Perbandingan hasil pembelajaran	75
4.3 Perbandingan pengajaran pembelajaran / strategi penilaian	77
4.4 Perbandingan mod penyampaian	78
4.5 Perbandingan kaedah penilaian / penilaian kursus	79
4.6 Perbandingan pemetaan kursus / modul bagi program hasil pembelajaran	80
4.7 Perbandingan garis kandungan / modul dan SLT setiap subjek	82
4.8 Perbandingan konstruk alat muzik yang terlibat	89
4.9 Perbandingan konstruk tahap	90
4.10 Perbandingan konstruk peperiksaan	91

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

Muka surat

4.11 Perbandingan konstruk repertoir

92

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

SENARAI RAJAH

No Rajah	Muka surat
----------	------------

2.1	Sistem gred bagi tahap peperiksaan dan diploma Kendra	25
2.2	Penyusunan kandungan kurikulum mengikut Model Kurikulum Tyler	41
2.3	Penyusunan kandungan kurikulum secara vertical	42
2.4	Penyusunan kandungan kurikulum secara horizontal	42
2.5	<i>Model of Assessing Malaysian Traditional Music Performance</i>	47
3.1	Prosedur menjalankan kajian	61
5.1	Sukatan pelajaran <i>Gamelan Skills 1</i> di UIAM – Sejarah asas Gamelan Melayu	109
5.2	Sukatan pelajaran <i>Gamelan Skills 1</i> di UIAM – Notasi	111
5.3	Sukatan Pelajaran Caklemping dan Gamelan di UPSI – Teknik asas permainan	118
5.4	Sukatan pelajaran <i>Gamelan Skills 1</i> di UIAM – Bunga lagu	119
5.5	Sukatan pelajaran Ensembel Major 1 (Muzik Gamelan) di ASWARA – Main semua alat	124

5.6	Sukatan pelajaran Caklempong dan Gamelan di UPSI – Main semua alat	124
5.7	Sukatan pelajaran <i>Gamelan Skills 1</i> di UIAM – Istilah	133
5.8	Keratan lagu Togok – <i>fission melody</i>	134
5.9	Keratan lagu Togok – melodi berbunga	136
5.10	Sukatan pelajaran <i>Gamelan Skills 1</i> di UIAM – Teknik permainan keromong	140

SENARAI LAMPIRAN

LAMPIRAN A	Panduan soalan temu bual
LAMPIRAN B	Transkripsi temu bual
LAMPIRAN C	Sukatan Pelajaran Ensembel Major 1 (Muzik Gamelan) di ASWARA
LAMPIRAN D	Sukatan Pelajaran Caklempong Dan Gamelan di UPSI
LAMPIRAN E	Sukatan Pelajaran <i>Gamelan Skills 1</i> di UIAM
LAMPIRAN F	Perbandingan Silibus antara ABRSM, TCL, Irish & Scottich Traditional Music dan Rockschoool
LAMPIRAN G	Notasi lagu Gamelan Melayu
LAMPIRAN H	Draf sukatan pelajaran Gamelan Melayu yang dibina
LAMPIRAN I	Jadual Sukatan Pelajaran Gamelan Melayu Berdasarkan Kerangka Sistem Peperiksaan Muzik Bergred Antarabangsa

BAB 1

PENGENALAN

1.0 Pendahuluan

Semenjak 150 tahun lepas, beberapa badan atau organisasi telah mula mengambil langkah untuk mewujudkan peperiksaan muzik bergred. Badan peperiksaan muzik bergred terawal ditubuhkan adalah Trinity College London (TCL) iaitu pada tahun 1877. Rentetan daripada sambutan yang menggalakkan, terdapat badan lain juga ditubuhkan antaranya adalah Associated Board of Royal School of Music (ABRSM), Yamaha Music Foundation dan Australian Music Examination Board (AMEB). Setiap badan peperiksaan muzik bergred, mempunyai sukatan pelajaran muzik bergrednya yang tersendiri. Sukatan pelajaran ini penting kepada tenaga pengajar untuk dijadikan garis panduan pengajaran dan pembelajaran. Sukatan pelajaran juga berkait rapat

dengan peperiksaan penilaian kerana perkara yang dipelajari dalam sukatan pelajaran akan dinilai melalui peperiksaan mengikut tahap-tahap tertentu.

Matlamat utama peperiksaan muzik bergred ini adalah untuk memberi peperiksaan dan pembelajaran yang berkualiti mengikut tahap bersesuaian. Peperiksaan muzik bergred ini juga bertujuan untuk mengukur progres pembelajaran pelajar terbabit. Pengukuran ini bukan sahaja melibatkan pelajar, tetapi ia juga mengukur mutu pengajaran guru dan badan terlibat. Di United Kingdom, peperiksaan muzik bergred dijadikan sebagai saluran kelayakan untuk mempelajari bidang muzik ke tahap yang lebih tinggi (Music: Practice & Theory, 2015).

Statistik menunjukkan sebanyak 650,000 calon di 93 buah negara setiap tahun menduduki peperiksaan di bawah ABRSM (ABRSM, 2015). Manakala Trinity College London (TCL) pula, mencatatkan setiap tahun terdapat lebih daripada 600,000 calon di 60 buah negara yang mengambil peperiksaan di bawah naungan mereka (ANUA Music School, 2015). Angka ini menunjukkan bahawa semakin ramai yang mempercayai dengan pengiktirafan yang diberikan oleh badan-badan peperiksaan ini terutamanya dalam bidang muzik. Begitu juga keadaannya di Malaysia dimana ia merupakan salah sebuah negara yang mempunyai calon peperiksaan teramai bagi peperiksaan ABRSM. Kesannya ialah masyarakat Malaysia lebih cenderung untuk mempelajari muzik barat dan seolah-olah mengenyahkan pembelajaran tradisional tempatan dalam konteks pembelajaran muzik secara serius. Perkara ini terjadi kerana tiadanya peperiksaan muzik bergred bagi alat muzik

05-4506832 pustaka.upsi.edu.my Perpustakaan Tuanku Bainun Kampus Sultan Abdul Jalil Shah PustakaTBainun ptbupsi

tradisional tempatan sekaligus ia menenggelamkan minat masyarakat terhadap muzik tradisi ini.

1.1 Latar Belakang Kajian

Pada masa kini, terdapat pelbagai pihak sama ada badan kerajaan mahupun badan swasta yang mengambil inisiatif untuk mengekalkan tradisi permainan alat muzik tradisional Melayu khususnya bagi tradisi Gamelan Melayu. Salah satu inisiatif yang dijalankan adalah dengan mengadakan kelas permainan alat muzik tersebut. Sudah terdapat banyak kelas permainan Gamelan Melayu yang ditubuhkan untuk memenuhi keperluan pekerja sebagai aktiviti sihat di tempat kerja. Terdapat sesetengah syarikat turut menubuhkan kumpulan gamelan mereka sendiri bagi membuat sebarang persembahan gamelan. Selain badan kerajaan dan badan swasta, pihak sekolah dan institusi juga mengambil bahagian dengan memberi peluang kepada para pelajar mereka untuk belajar permainan tradisi Gamelan Melayu melalui subjek yang ditawarkan dalam kurikulum ataupun kokurikulum. Menurut Razmah Bashri (2012), Pendidikan Muzik telah dijadikan matapelajaran wajib di sekolah rendah dan aktiviti-aktiviti muzik yang diajar adalah seperti pasukan kompang, pasukan koir, gamelan, caklempong, pancaragam, orkestra bertali dan lain-lain. Ini adalah usaha yang baik supaya masyarakat lebih mengenali alat muzik tradisional Melayu dengan lebih mendalam dan seterusnya dapat meneruskan permainan tradisi Gamelan Melayu. Namun demikian, tiada satu bentuk pensijilan yang standard untuk memberi

pengiktirafan kepada penggiat yang terlibat dalam permainan tradisi Gamelan Melayu ini.

1.2 Permasalahan Kajian

Tidak dinafikan, kandungan sukatan pelajaran muzik di sekolah-sekolah awam di Malaysia mempunyai pengaruh daripada sukatan ABRSM yang menekankan pengajaran asas-asas teori muzik barat, notasi dan repertoire dari muzik barat. Hal ini terjadi berikutan anggota jawatankuasa kurikulum yang terlibat dalam membentuk sukatan pelajaran pendidikan muzik terdiri di kalangan mereka yang berlatar belakang ABRSM (Johami Abdullah, 2010).

Kini, ABRSM dan TCL sudah memonopoli bidang ini dengan meluaskan lagi penggunaan sukatan pelajaran mengikut sistem peperiksaan muzik bergred mereka sendiri terutamanya bagi alat muzik barat. Situasi sebaliknya terjadi terhadap alat muzik tradisional dimana sehingga sekarang masih tiada lagi sebuah sukatan pelajaran yang berdasarkan kepada kerangka sistem peperiksaan muzik bergred. Menurut Ghouse Nasruddin (1979), keadaan ini memang membimbangkan dan jika dibiarkan berpanjangan boleh menjejaskan masa depan muzik tradisional Malaysia sebagai sebahagian identiti budaya negara.

Kelemahan ketara adalah sukatan pelajaran bagi alat muzik tradisional yang sedia ada, tidak diselaras berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa. Perkara ini boleh diselaraskan sekiranya terdapat sebuah sukatan pelajaran diguna oleh semua peringkat umur dan adanya kerjasama dengan pelbagai pihak terutamanya Kementerian Pendidikan Malaysia. Kelemahan ini perlu diatasi segera agar permasalahan seperti tiada struktur penilaian muzikal untuk pemain tradisional, tiada mekanisma untuk dijadikan penanda aras bagi pencapaian muzikal untuk pemain muzik tradisional dan masalah menggunakan kesenian muzik barat sebagai cara mempromosikan muzik tempatan (Zaharul Lailiddin Saidon dan Shahanum Mohd Shah, 2015) tidak berlaku lagi. Oleh itu, hasil daripada kajian ini pengkaji telah membina sebuah sukatan pelajaran Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa sebagai panduan kepada masyarakat yang ingin memartabatkan kesenian negara.

1.3 Tujuan Kajian

Tujuan kajian ini adalah untuk mereka bentuk sukatan pelajaran Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa.

1.4 Objektif Kajian

Objektif kajian adalah seperti berikut:

1. Mengenal pasti kandungan sukatan pelajaran Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred dari aspek pengetahuan.
2. Mengenal pasti kandungan sukatan pelajaran Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred dari aspek kemahiran.
3. Menstruktur kandungan pembelajaran Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa.

1.5 Persoalan Kajian

Berdasarkan kepada tujuan dan objektif yang dinyatakan di atas, persoalan kajian yang telah dijawab terbahagi kepada dua bahagian iaitu persoalan umum dan persoalan khusus.

1.5.1 Persoalan Umum

Bagaimanakah bentuk sukatan pelajaran tradisi muzik Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa?

1.5.2 Persoalan Khusus

Secara spesifiknya, kajian ini menjawab soalan-soalan berikut:

1. Apakah kandungan sukatan pelajaran Gamelan Melayu yang perlu dipelajari dari aspek pengetahuan?

2. Apakah kandungan sukatan pelajaran Gamelan Melayu yang perlu dipelajari dari aspek kemahiran?

3. Bagaimanakah struktur kandungan pembelajaran Gamelan Melayu disusun berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa?

1.6 Kepentingan Kajian

Sukatan pelajaran yang dibina ini boleh dijadikan panduan bagi guru-guru dan tenaga pengajar untuk mengajar Gamelan Melayu. Selain itu, ia boleh diguna pakai oleh

sekolah-sekolah dan institusi-institusi pengajian tinggi yang terdapat di Malaysia. Hasil daripada dapatan kajian ini juga turut membantu usaha untuk membangunkan sebuah sistem peperiksaan muzik bergred dan seterusnya memberi satu bentuk pensijilan kepada penggiat tradisional khususnya Gamelan Melayu.

1.7 Batasan Kajian

Batasan kajian merujuk kepada kemungkinan wujudnya kelemahan kajian yang berada diluar kawalan anda (Simon, 2011). Ianya melibatkan parameter dalam metodologi kajian seperti pemilihan sampel bukan rawak, saiz sampel yang kecil, kesan varibel luaran atau variabel moderator yang dikenalpasti mungkin memberi kesan kepada kajian. Oleh kerana kajian yang dijalankan ini bertujuan untuk mereka bentuk sukatan pelajaran Gamelan Melayu berdasarkan kerangka sistem peperiksaan muzik bergred antarabangsa maka, batasan kajian hanya bertumpu kepada Gamelan Melayu sebagai bahan kajian. Selain itu, batasan kajian hanyalah menggunakan kaedah temu bual dan kajian perpustakaan sebagai kaedah untuk memungut data. Pengkaji juga menemu bual tiga orang informan yang terdiri daripada tokoh-tokoh, ahli akademik dan penggiat seni muzik Gamelan Melayu. Batasan kajian dari aspek tempat pula adalah hanya sekitar Lembah Klang di mana kajian perpustakaan dan informan boleh ditemui di kawasan yang menjadi pusat perkembangan kesenian ini.

1.8 Definisi Istilah

1.8.1 Sukatan Pelajaran

Sukatan pelajaran adalah rancangan pelajaran yang berkaitan dengan suatu mata pelajaran tertentu. Biasanya, ia mengandungi objektif khusus, unit pembelajaran dan kemahiran yang disusun mengikut tahap, darjah atau tingkatan (Mok Soon Sang, 2010). Menurut Tan Chee Yee (1988) dalam artikel “Sukatan Pelajaran dan Peranannya” pula, sukatan pelajaran merupakan sebuah dokumen utama dan rasmi yang menerangkan perancangan pengajaran dan pembelajaran sesuatu mata pelajaran.

Sukatan pelajaran sekolah kerajaan di Malaysia ditentukan oleh Pusat Perkembangan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia. Bahagian inilah yang menentu, merancang, mengarah dan menilai sukatan pelajaran dari semasa ke semasa. Untuk tujuan kajian ini, sukatan pelajaran bagi Gamelan Melayu bermaksud sebuah perancangan pengajaran dan pembelajaran Gamelan Melayu yang disusun mengikut tahap-tahap tertentu.

1.8.2 Gamelan Melayu

Menurut The New Groove Dictionary of Music and Musicians, ‘gamelan’ adalah istilah umum yang digunakan untuk merujuk kepada pelbagai jenis orkestra Indonesia. Di Malaysia, istilah gamelan merujuk kepada Gamelan Melayu iaitu

sebuah ensembel muzik tradisional yang diperbuat daripada gangsa. Gamelan Melayu mempunyai 8 buah alat iaitu keromong, gambang kayu, saron peking, saron baron, saron demung, kenong (5 biji cembul), gendang gamelan dan gong (gong agung dan gong suwukan).

1.8.3 Peperiksaan Bergred

Menurut Kamus Pelajar Edisi Kedua, ‘peperiksaan’ bermaksud ujian yang diadakan untuk menilai pengetahuan (kebolehan dan lain-lain) seseorang. Manakala perkataan ‘gred’ pula bermaksud peringkat atau darjah sesuatu nilai. Oleh itu, ‘peperiksaan bergred’ mengikut kajian ini membawa maksud sebuah ujian yang diberi kepada calon untuk dinilai dari aspek praktikal dan pengetahuan mengikut peringkat atau tahap yang telah ditetapkan. Peperiksaan ini akan dinilai oleh pemeriksa luar yang mempunyai pengalaman dan kemahiran yang tinggi terhadap peperiksaan tersebut. Perkara yang dinilai adalah seperti teknik permainan, persembahan, pengetahuan dan kefahaman terhadap alat muzik terbabit.

1.8.4 Idiosinkratik

Menurut Kamus Dewan Edisi Keempat, idiosinkratik bermaksud seseorang yang mempunyai cara pemikiran dan kelakuan yang aneh. Dalam Kamus English Oxford pula menyatakan idiosinkrasi adalah kelakuan atau cara pemikiran khusus kepada